

***Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii dla Gminy Wołczyn na 2024 rok***

1. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wołczyn na 2024 rok, zwany dalej „Gminnym Programem”, określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j.) oraz art.10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939t.j.). Program ten uwzględnia także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 oraz stanowi część Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2023-2030.

Polityka rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i uzależnieniom od innych środków psychoaktywnych czy też przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym na terenie Gminy Wołczyn prowadzona jest zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań prowadzonych w latach poprzednich. Polska forma rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii i uzależnieniom od innych środków psychoaktywnych czy też przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym innym zakłada, iż większość problemów zlokalizowanych jest na poziomie gminy, a ta posiada z kolei kompetencje do rozwiązywania tych problemów. Gmina jest odpowiedzialna za to, aby zapobiegać i minimalizować skutki alkoholizmu, narkomanii i uzależnienia od innych środków psychoaktywnych czy też uzależnień behawioralnych. Programy profilaktyczne nie mają tylko minimalizować skutków alkoholizmu, narkomanii i uzależnienia od innych środków psychoaktywnych czy też uzależnień behawioralnych, ale również zapobiegać, edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu i radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową. Powinny uczyć jak skutecznie bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję, wspierać szczególnie młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych. Uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy człowiek szczególnie młody jest poddany presji otoczenia.

2. Podstawy prawne

Podstawą opracowania i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wołczyn na 2024 rok, są następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 21 maja 2021 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zdrowiu publicznym;
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 6.. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym;
8. Inne ustawy i przepisy prawne niezbędne do realizacji Gminnego Programu.
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r., w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025
11. Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

3. Instytucje w gminie Wołczyn działające w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania dotyczące obszarów zapobiegania problemom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania ich skutkom, realizowane są przez podmioty posiadające odpowiednie przygotowanie do realizacji tych zadań:

- Burmistrz Wołczyna
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołczynie
- Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Placówki oświatowe
- Placówki ochrony zdrowia
- Centrum Psychoedukacji przy Zespole Szkół w Wołczynie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Organizacje pozarządowe
- Sąd Rejonowy w Kluczborku
- Prokuratura Rejonowa w Kluczborku
- Straż Miejska w Wołczynie

4. Diagnoza problemów społecznych.

Gmina Wołczyn, jako lokalna społeczność, funkcjonuje pod wpływem licznych czynników społecznych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców. Diagnoza problemów społecznych w tej gminie ma na celu nie tylko identyfikację tych problemów, ale także zrozumienie ich głębszych przyczyn, skomplikowanych relacji i oddziaływań między nimi. Istotne jest spojrzenie na te problemy w kontekście historycznym, kulturowym i ekonomicznym, aby lepiej zrozumieć ich genezę i rozwój.

Gmina Wołczyn odgrywa kluczową rolę w tworzeniu warunków dla rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego. Wdrażane przez nią polityki i programy mają wpływ na wiele aspektów życia mieszkańców, takie jak edukacja, zdrowie, zatrudnienie, opieka społeczna czy infrastruktura. Właściwa identyfikacja problemów społecznych w gminie jest niezwykle istotna, aby dostosować działania i alokować zasoby w sposób efektywny, aby osiągnąć pozytywne zmiany.

W kontekście diagnozy problemów społecznych, istnieje potrzeba wykorzystania różnorodnych źródeł informacji i danych. Metody badawcze takie jak analiza statystyczna, wywiady z mieszkańcami, konsultacje społeczne, analiza dokumentów oraz badania terenowe mogą dostarczyć holistycznego obrazu wyzwań, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy Wołczyn. Wnioski z tego badania stanowią podstawę do formułowania długoterminowych strategii rozwoju oraz konkretnych projektów, które będą skierowane na poprawę sytuacji społecznej.

Celem badania diagnozy problemów społecznych Gminy Wołczyn jest dostarczenie solidnych podstaw do podejmowania decyzji, opracowywania planów działania oraz alokowania zasobów na rzecz rozwoju społeczności lokalnej. W kolejnych rozdziałach opracowania zostaną dokładnie przeanalizowane poszczególne obszary problemowe, ich charakterystyka, przyczyny oraz potencjalne rozwiązania. Pragniemy osiągnąć głęboką i wszechstronną wiedzę, która przyczyni się do budowania lepszej przyszłości dla mieszkańców Gminy Wołczyn.

W celu zrealizowania diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Wołczyn, przeprowadzono badanie ankietowe obejmujące trzy grupy społeczne zamieszkujące, bądź pracujące na terenie Gminy:

- pierwsza grupa – uczniowie szkół podstawowych z klas od V do VIII, wraz z uczniami szkół licealnych
- druga grupa – mieszkańcy Gminy Wołczyn,
- trzecia grupa – sprzedawcy wyrobów alkoholowych prowadzący działalność handlowo-usługową na terenie Gminy Wołczyn.

Niniejsze opracowanie zostało stworzone na podstawie zgromadzonych informacji, zebranych poprzez wypełnienie kwestionariuszy ankiet przez wymienione wyżej grupy badawcze. Diagnoza składa się z sześciu etapów, na które składają się:

- stworzenie kwestionariuszy ankietowych (narzędzia badawcze),
- przeprowadzenie badania na poszczególnych grupach,
- zebranie i zakodowanie danych,
- analiza i interpretacja zebranych danych,
- sporządzenie wniosków na podstawie analizy i interpretacji zebranych danych,
- rekomendacje.

Analiza i interpretacja zebranych w wyniku przeprowadzonych działań danych pozwoliły wyznaczyć obszary z możliwym rozwojem. Dzięki tym zabiegom sporządzono wnioski oraz rekomendacje, mające na celu zaplanowanie odpowiednich działań profilaktycznych w Gminie Wołczyn.

5. Metodologia

W celu przeprowadzenia wszechstronnej diagnozy problemów społecznych w Gminie Wołczyn, wykorzystano różnorodne metody zbierania danych, uwzględniając specyficzne potrzeby i charakter badania. Dwie z tych metod to ankieta internetowa (CAWI) skierowana do uczniów oraz wywiady bezpośrednie (PAPI) przeprowadzone z mieszkańcami i właścicielami punktów sprzedaży na terenie gminy. Każda z tych metod została wykorzystana w celu dostarczenia wyczerpujących i rzetelnych informacji na temat różnorodnych aspektów życia społecznego.

1. Ankieta internetowa (CAWI) dla uczniów:

Metoda CAWI (*Computer Assisted Web Interviewing*) to forma przeprowadzania ankiet, w której respondenci wypełniają kwestionariusze online, zwykle za pomocą komputera lub urządzenia mobilnego. W przypadku badania uczniów z Gminy Wołczyn, zastosowano ankietę internetową, co umożliwiło wygodne i efektywne zebranie opinii i perspektyw młodzieży w wieku szkolnym. Kwestionariusz zawierał różnorodne pytania dotyczące warunków nauki, dostępu do edukacji, relacji społecznych oraz doświadczeń związanych z problemami społecznymi. Metoda CAWI pozwoliła na szybkie i efektywne zebranie danych od dużej grupy respondentów oraz ułatwiła ich automatyczną analizę.

2. Wywiady bezpośrednie (PAPI) z mieszkańcami oraz właścicielami punktów sprzedaży:

Metoda PAPI (*Pen and Paper Interviewing*) to tradycyjna forma przeprowadzania wywiadów, w której ankieter zadaje pytania respondentowi, a ten udziela odpowiedzi na papierze lub karcie odpowiedzi. W badaniu mieszkańców Gminy Wołczyn, metoda PAPI została wykorzystana do przeprowadzenia bezpośrednich wywiadów z mieszkańcami, dzięki czemu można było uzyskać bardziej szczegółowe i sprecyzowane informacje na temat ich doświadczeń i perspektyw. Wywiady PAPI z właścicielami punktów sprzedaży pozwoliły z kolei na dogłębną analizę ich opinii i obserwacji problemów społecznych w kontekście działalności gospodarczej. Wszystkie zebrane dane zostały poddane analizie jakościowej i/lub ilościowej w zależności od charakteru informacji. Różnorodność wykorzystanych

metod pozwoliła na uzyskanie uzupełniających się perspektyw i informacji od różnych grup respondentów. W efekcie, opracowanie diagnozy problemów społecznych Gminy Wołczyn opiera się na rzetelnych i reprezentatywnych informacjach, które pozwoliły na identyfikację kluczowych problemów, zrozumienie ich przyczyn oraz sformułowanie rekomendacji dla działań rozwojowych w obszarze społecznym.

6. Charakterystyka problemów związanych z uzależnieniami.

a) Uzależnienie od alkoholu

Według powszechnych stereotypów spożywanie alkoholu wśród Polaków jest zjawiskiem bardzo częstym. Jego obecność w życiu codziennym przyjęła formę wręcz elementu kultury, stałej części wystroju otoczenia. W porównaniu do poprzednich lat, mniej jest całkowitych abstynentów. Częstotliwość spożycia różni się między kobietami i mężczyznami (jest dwa razy więcej kobiet niepijących niż mężczyzn). Również wiek różnicuje spożycie alkoholu, najczęstszymi pijącymi są badani z grupy wiekowej 25-34 lata. Najczęściej preferowanym alkoholem jest piwo. Na kolejnych miejscach jest wino oraz wódka. Wysokogatunkowe alkohole wybiera 11% respondentów. Najczęstszym towarzystwem do spożycia alkoholu są znajomi i rodzina, zdarzają się również przypadki spożycia w samotności. Według oceny badanych piją oni albo bardzo małe ilości, albo mieszczące się w granicach normy. Jedynie pojedyncze przypadki respondentów zgłaszały problem z nadmiernym spożywaniem alkoholu. Mimo, że powyższe wyniki wskazują na to, że większość badanych ocenia spożywanie alkoholu jako mało zagrażające to jednak z Raportu WHO (źródło: „Global status report on alcohol and health 2018”, WHO, 2018) średnia spożycia alkoholu w Polsce jest wyższa niż średnia europejska, na jednego mieszkańca przypadało w 2016 roku średnio 10,4 litra czystego alkoholu etylowego, co sprawia, że nasz kraj znajduje się w czołówce europejskich państw pod względem spożycia alkoholu.

Z ekspertyzy sporządzonej przez Instytut Psychiatrii i Neurologii wynika, że średnie spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce wynosi 9,4 litra, natomiast w Warszawie jest wyższe od przeciętnego o 50 proc. i wynosi średnio 13,3 litra (źródło: „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m. st. Warszawy w 2019 roku”). Z badań WHO wynika także, że nadużywanie alkoholu dotyczy ponad 2,5 mln Polaków.

(Komunikat z badań CBOS: Konsumpcja alkoholu w Polsce, grudzień 2019)

Oddziaływania uniwersalne skierowane do wszystkich:

- przepisy i regulacje prawne
- kampanie informacyjne
- programy edukacyjne
- warsztaty i szkolenia

Oddziaływania selektywne adresowane do osób będących w grupie ryzyka:

- programy skierowane dla osób będących w grupie ryzyka
- warsztaty lub zajęcia edukacyjne

Oddziaływania dla osób, które doświadczyły problemów związanych z nadużywaniem:

- spotkania z psychologiem, pracownikiem socjalnym, terapeutą
- identyfikowanie czynników ryzyka
- poszerzanie świadomości ryzyka problemu
- wzmacnianie sposobów radzenia sobie na co dzień.

b) uzależnienie do narkotyków i środków

Według badań, odsetek zażywania narkotyków w Polsce jest znacznie niższy niż w większości krajów europejskich. Najczęściej używanym narkotykiem jest marihuana. Wśród osób, które podejmowały leczenie z powodu uzależnienia, najbardziej popularnym narkotykiem również była marihuana. Drugą w kolei substancją była amfetamina (*Raport o stanie narkomanii w Polsce (2019), Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2019*). Pomimo specyfiki tematu badań, zaledwie 1% respondentów odmówiło udziału w ankiecie. 9% badanych deklaruje, że zna sposób na kupno narkotyków. Propozycję taką przynajmniej raz w życiu otrzymało 11%, 10% zaś uważa, że w jego otoczeniu, środowisku jest osoba zażywająca narkotyki lub środki odurzające. 7% badanych twierdząco odpowiedziało na pytanie, czy chociaż raz w życiu zażywali środki psychoaktywne, większość z nich stanowili mężczyźni. Większość przyjmujących to osoby w młodym wieku (18-24; 25- 34 lata), pracujące na własny rachunek (23%), oceniający swoje warunki materialne jako dobre (12%). Sięganiu po narkotyki sprzyja znajomość osoby zażywającej narkotyki oraz brak jakichkolwiek praktyk religijnych. Według ogólnej opinii, narkotyki można podzielić na tzw. narkotyki „miękkie” (marihuana, haszysz), oraz „twarde” (np. kokaina, heroina). Powszechnie uważa się, że wpływ narkotyków „miękkich” na zdrowie jest znacznie mniejszy, niż narkotyków „twardych”. Ryzyko uzależnienia psychicznego jest jednak obecne, a konsekwencje są bardzo trudne do wyeliminowania. 40% badanych potrafi rozróżnić narkotyki „miękkie” i „twarde”. Większość z nich (78%) jest zdania, że zarówno „miękkie” narkotyki uzależniają i są zagrożeniem dla zdrowia. (*Komunikat z badań CBOS: Postawy wobec narkotyków – styczeń 2011*).

c) uzależnienia behawioralne

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie.

Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi.

Wyróżnić można kilka modeli uzależnień, np. model biomedyczny, w którym za rozwinięcie się nałogu odpowiadać mają przekaźniki w mózgu oraz geny; model psychodynamiczny, który upatruje w traumatycznych wydarzeniach z dzieciństwa przyczynę do rozwinięcia się uzależnienia oraz model poznawczo-behawioralny.

Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej.

Do najczęstszych uzależnień wśród dorosłych zalicza się: hazard, internet, zakupy oraz pracę. Natomiast w grupie młodzieży szkolnej do najczęstszych uzależnień zalicza się : granie w gry

hazardowe, media społecznościowe, gry cyfrowe, czas spędzany w Internecie.

7. Podsumowanie badania młodzieży w Gminie Wołczyn

W wyniku dokładnej analizy społecznych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Wołczyn, zgromadzono wartościowe informacje dotyczące kluczowych aspektów życia społecznego i zdrowia psychicznego mieszkańców. Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowe i rozbudowane wnioski z tej części badania.

Uzależnienie od Internetu: Badanie wykazało, że aż 47,45% mieszkańców Gminy Wołczyn przyznało, że doświadcza objawów uzależnienia od Internetu. To niepokojący sygnał, który wskazuje na rosnący problem z nadmiernym korzystaniem z sieci oraz trudnościami w kontrolowaniu czasu spędzanego online. Dla lokalnych władz oraz instytucji edukacyjnych istnieje pilna potrzeba wprowadzenia działań mających na celu edukację i wsparcie w zakresie umiejętności zarządzania czasem spędzonym w Internecie oraz świadomego korzystania z mediów cyfrowych.

Uzależnienie od używek: Z przeprowadzonych badań wynika, że 12,24% mieszkańców Gminy Wołczyn odczuwa presję ze strony rówieśników w kwestii używek, a 11,22% próbowało różnych substancji psychoaktywnych. Jest to sygnał, który nie tylko wskazuje na potrzebę dalszej edukacji w tym obszarze, ale także na konieczność zwiększenia działań profilaktycznych, szczególnie wśród młodzieży. Gmina powinna skupić się na dostarczaniu informacji oraz organizowaniu działań społecznych, które pomogą młodym ludziom podejmować zdrowsze decyzje życiowe.

Informacja i dostępność pomocy: Pozytywnym aspektem jest to, że aż 88,27% respondentów czuje się dobrze poinformowana na temat zagrożeń związanych z używkami. Jednakże, tylko 23,98% respondentów jest przekonanych, że w ich gminie istnieje dostateczna dostępność pomocy dla osób uzależnionych od używek. To sugeruje konieczność zwiększenia dostępu do wsparcia terapeutycznego oraz inicjatyw mających na celu promowanie zdrowego stylu życia.

Problemy społeczne: Odpowiadając na pytanie o inne problemy społeczne w Gminie Wołczyn, niektórzy ankietowani wyrazili brak świadomości lub niepewność, czy takie problemy istnieją. Jednakże, pojawiły się sugestie dotyczące depresji, ubóstwa, przemocy oraz konkretnych zagrożeń, takich jak palenie e-papierosów wśród młodzieży czy nadużywanie alkoholu. Istnieje pilna potrzeba głębszej analizy tych problemów i opracowania skutecznych strategii zaradczych. Konieczne jest również zaangażowanie społeczności lokalnej w proces rozwiązywania tych kwestii.

Edukacja i profilaktyka: Niniejsza analiza podkreśla znaczenie edukacji i działań profilaktycznych w zakresie zdrowia psychicznego i uzależnień. Gmina Wołczyn powinna skorzystać z tych wyników, aby opracować skierowane inicjatywy, zapewniające informacje, wsparcie oraz interwencje dla swoich mieszkańców. Warto również kontynuować działania mające na celu zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług terapeutycznych.

Wnioski z powyższej analizy sugerują, że Gmina Wołczyn stoi przed szeregiem wyzwań związanych z zdrowiem psychicznym, uzależnieniami oraz edukacją społeczną. Działania te powinny być ukierunkowane na zrozumienie potrzeb społeczności lokalnej i dostarczenie odpowiednich zasobów, aby wspierać jej zdrowie psychiczne oraz dobrostan ogólny. Gmina Wołczyn ma szansę działać jako przykład modelowej opieki nad swoimi mieszkańcami i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości ich życia.

7.1 Podsumowanie badania mieszkańców w Gminie Wołczyn

Część dotycząca problemów występujących wśród mieszkańców Gminy Wołczyn stanowi kompleksową analizę. Przez badanie opinii i doświadczeń mieszkańców, udało się zgłębić główne

kwestie, z którymi społeczność ta zmagają się na co dzień. Wyniki niniejszego badania rzucają światło na wyzwania, z jakimi boryka się lokalna społeczność, oraz stwarzają podstawy do opracowania skutecznych strategii rozwiązywania tych problemów.

Jednym z kluczowych problemów, który wyłonił się z badań, jest **przemoc domowa**. Wyniki wskazują, że nie tylko jest to powszechny problem, ale także istnieje duży niepokój dotyczący braku wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Społeczność oczekuje nie tylko na podniesienie świadomości na temat przemocy domowej, ale także na lepsze usługi wsparcia dla ofiar.

Bezrobocie stanowi drugi ważny problem. Mieszkańcy wyrazili swoje obawy dotyczące braku możliwości zatrudnienia, co wpływa na ich stabilność finansową. Wspomniano również o trudnościach osób 50+, które mają ograniczone szanse na rynku pracy.

Zaniedbywanie osób starszych i brak odpowiednich usług opieki dla nich również zostały wymienione jako istotne problemy społeczne. To odzwierciedla potrzebę lepszych usług opieki dla osób starszych, zarówno pod względem fizycznego wsparcia, jak i wsparcia psychicznego.

Problemy związane z edukacją również pojawiły się w badaniu. Zanotowano przypadki dyskryminacji w szkołach, co wymaga podjęcia działań, aby stworzyć bardziej przyjazne i integracyjne środowisko edukacyjne. Brak miejsc rozrywki dla młodzieży jest kolejnym aspektem wymagającym uwagi, aby zapobiec potencjalnym zachowaniom destrukcyjnym.

Warto podkreślić, że pomimo tych wyzwań, mieszkańcy Gminy Wołczyn są świadomi swojego otoczenia i mają pomysły na rozwiązanie tych problemów. Zauważalna jest także duża chęć uczestnictwa społeczności w życiu publicznym, a także zwiększenia edukacji społecznej na temat różnych problemów społecznych.

Ważne jest podkreślenie roli edukacji społecznej. Mieszkańcy jednomyślnie zgadzają się, że edukacja społeczna powinna być bardziej obecna w Gminie Wołczyn. Poprawa poziomu świadomości może przyczynić się do zwiększenia zrozumienia i wsparcia ze strony społeczności, co może być kluczowe dla rozwiązania wielu zidentyfikowanych problemów.

Podsumowując, badanie to nie tylko wykazało istotne problemy społeczne, z jakimi zmagają się Gmina Wołczyn, ale także podkreśliło siłę i determinację mieszkańców do uczynienia swojego miejsca zamieszkania lepszym i bezpieczniejszym miejscem dla wszystkich. Daje to nadzieję na pozytywną przyszłość, opartą na zrozumieniu, empatii i współpracy społeczności lokalnej.

7.2 Podsumowanie badania sprzedawców wyrobów alkoholowych w Gminie Wołczyn.

W wyniku przeprowadzonego badania wśród sprzedawców wyrobów alkoholowych w Gminie Wołczyn ujawniło się kilka kluczowych kwestii. Większość respondentów to kobiety w wieku od 35 do 54 lat, z których każda posiada odpowiednie licencje na prowadzenie sprzedaży alkoholu. Badanie wykazało, że wszyscy uczestnicy posiadają licencje, a większość z nich prowadzi swoje biznesy od ponad pięciu lat.

Wyniki badania potwierdziły, że wszystkie sklepy/lokalne sprzedawców oferują różnorodne rodzaje alkoholi, w tym wino, piwo, wódkę i inne trunki. Pozytywnie jest również to, że wszyscy respondenci zapewniają, iż zawsze przestrzegają przepisów dotyczących wieku sprzedaży alkoholu. Ponadto, większość z nich stosuje wymagane praktyki weryfikacji wieku klientów, co jest ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa społeczności.

Jeśli chodzi o postawy i edukację, wyniki badania ukazały, że ponad połowa respondentów uznaje nadmierne spożycie alkoholu za istotny problem społeczny. Mimo to, jedynie 30% z nich uczestniczy regularnie w szkoleniach związanych z odpowiedzialną sprzedażą alkoholu. Wśród zaproponowanych inicjatyw rozwiązujących problemy związane z alkoholem, edukacja społeczna oraz zapewnienie

alternatywnych atrakcji dla mieszkańców były najczęściej wymieniane. Podsumowując, badanie to pokazało, że choć większość sprzedawców przestrzega przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu, istnieje nadal potrzeba zwiększenia edukacji społecznej oraz dostarczenia inicjatyw społecznych, które pomogą zminimalizować negatywne skutki nadużywania alkoholu w Gminie Wołczyn. Współpraca między lokalnymi władzami a biznesem może odegrać kluczową rolę w tworzeniu skutecznych strategii mających na celu poprawę sytuacji związaną z alkoholem w tej społeczności.

8. Cele Programu.

Głównym celem programu jest zmniejszenie skali i natężenia problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, wynikających z ich używania.

Cele te realizowane będą poprzez:

- profilaktykę uniwersalną
- profilaktykę selektywną
- profilaktykę wskazującą
- terapię
- rehabilitację.

Dla uzyskania zamierzonych celów realizowane są następujące zadania:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1) Upowszechnianie informacji dotyczących adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną i terapeutyczną;
- 2) Pomoc psychologiczna w Centrum Psychoedukacji przy Zespole Szkół w Wołczynie – wskaźniki: *ilość osób, które skorzystały z pomocy;*
- 3) Prowadzenie rozmów motywujących przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione - wskaźniki: *ilość prowadzonych rozmów;*
- 4) Kierowanie przez GKRPA osób uzależnionych na badanie przez biegłych (psychiatrę i psychologa) w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie zakładu leczenia – wskaźniki: *ilość osób przebadanych przez biegłych, ilość wydanych opinii;*
- 5) Opłacanie kosztów biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 6) Kierowanie przez GKRPA wniosków do Sądu celem orzeczenia przymusu poddania się leczeniu odwykowemu – wskaźniki: *ilość wniosków do sądu;*
- 7) Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- 8) Współpraca z placówkami służby zdrowia i ośrodkami leczenia uzależnień w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych, współuzależnionych;
- 9) Podnoszenie kwalifikacji członkom GKRPA poprzez szkolenia, webinary, itp.– wskaźniki: *ilość przeszkolonych osób;*
- 10) Przekazywanie środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Dostępność psychologa dla uczniów, ich rodzin oraz mieszkańców Gminy Wołczyn poprzez wsparcie finansowe Centrum Psychoedukacji – wskaźniki: *kwota przekazanych środków*;
- 2) Wsparcie finansowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie realizującego program ochrony ofiar pomocy- wskaźniki: *kwota przekazanych środków*;
- 3) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym- wskaźniki: *liczba grup roboczych, liczba zakończonych Niebieskich kart*;
- 4) Posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- wskaźniki; *liczba posiedzeń*;
- 5) Wspieranie i pomoc rodzinom, których członkowie podjęli leczenie odwykowe – wskaźniki: *ilość rodzin korzystających ze wsparcia*;
- 6) Szkolenia przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemami uzależnień i przemocy domowej- wskaźniki: *ilość szkoleń, ilość osób biorących udział w szkoleniach*.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- 1) Organizowanie i finansowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktycznych dotyczących uzależnień oraz zachowań ryzykownych skierowanych do dzieci i młodzieży – wskaźniki: *ilość programów, warsztatów, ilość uczniów, rodziców oraz nauczycieli objętych działaniami*;
- 2) Podejmowanie spotkań mających formę edukacyjną dla rodziców dzieci i młodzieży szkolnej z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych typu ulotek, broszur, itp.- wskaźniki: *ilość spotkań, ilość rozprawdzonych „materiałów edukacyjnych*;
- 3) Prowadzenie lokalnych kampanii oraz udział w ogólnopolskich kampaniach o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup roboczych(Unplugged, debaty, spotkania, warsztaty ze specjalistami) –wskaźniki: *ilość kampanii*;
- 4) Zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych do realizacji programów profilaktycznych (ulotki, broszury informacyjne, filmy, książki, plakaty) wskaźniki: *ilość zakupionych materiałów, kwota przeznaczonych środków*;
- 5) Dofinansowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych oraz interwencyjnych realizowanych przez Komendę Powiatową Policji w Kluczborku - działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach oraz jazdę pod wpływem środków odurzających. Zakup materiałów edukacyjnych jak i niezbędnych gadżetów profilaktycznych pomocnych w organizacji tych działań - wskaźniki: *ilość zakupionych materiałów i gadżetów, ilość przeprowadzonych kontroli na terenie Gminy Wołczyn*;
- 6) Promowanie i organizowanie lokalnych imprez propagujących zdrowy styl życia, wolny od nałogów oraz różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych (m.in. zabawy i konkursy, rajdy, turnieje, biegi, cross, organizowanie oprawy i nagród dla uczestników)- wskaźniki: *ilość organizowanych imprez, ilość osób uczestniczących*;
- 7) Dofinansowanie przedsięwzięć spędzania czasu wolnego oraz propagowania zdrowego stylu życia wolnego od nałogów u dorosłych mieszkańców Gminy Wołczyn, w celu uniknięcia marginalizacji

- społecznej- wskaźniki ilość wydarzeń, ilość osób uczestniczących, kwota przekazanych środków;
- 8) Organizacja szkoleń, warsztatów edukacyjnych wraz z kosztami obsługi gastronomicznej szkolenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników urzędu zajmujących się profilaktyką uzależnień. Finansowanie udziału w szkoleniu wyjazdowym wraz z uwzględnieniem kosztów dojazdu - wskaźniki ilość przeszkolonych osób;
- 10) Finansowanie przeprowadzenia diagnozy problemów społecznych;
- 11) Tworzenie nowych i rozbudowa istniejących miejsc i warunków do alternatywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież i dorosłych mieszkańców Gminy Wołczyn wskaźniki: kwota przekazanych środków;
- 12) Finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych- wskaźniki: ilość przeprowadzonych szkoleń, ilość uczestników;

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii;

- 1) Finansowanie Klubu Abstynenta „Nowy Dzień”.
- 2) Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom - wskaźniki: ilość wspólnie podjętych inicjatyw;
- 3) Współpraca z Kościołem i związkami wyznaniowymi w akcjach krzewienia trzeźwości i abstynencji: ilość wspólnie przeprowadzonych inicjatyw;
- 4) Wspieranie i finansowanie działalności świetlic dla dzieci i młodzieży realizujących zajęcia dla dzieci z rodzin alkoholowych- wskaźniki: ilość uczestniczących osób, kwota przekazanych środków;
- 5) Finansowanie lokalnych imprez propagujących zdrowy styl życia, wolny od nałogów oraz różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych (m.in. zabawy i konkursy, rajdy, turnieje, biegi, cross, organizowanie oprawy i nagród dla uczestników)- wskaźniki: ilość organizowanych imprez, ilość osób uczestniczących.

V. Wspieranie zatrudnienia socjalnego- intergacja społeczna osób uzależnionych.

1. Finansowanie zatrudnienia socjalnego uczestników z gminy Wołczyn.

VI. Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wołczynie została powołana Zarządzeniem Burmistrza Wołczyna Nr 50/2003 z dnia 2 września 2003 roku (z późn.zm.). Komisja ma swoją siedzibę w Urzędzie Miejskim w Wołczynie. Posiedzenia Komisji odbywają się w pierwszy wtorek miesiąca lub jeśli zachodzi taka potrzeba to częściej o godz.15.30.

Do zadań Komisji należy między innymi:

1. Inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu.
3. Przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu.
4. Kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych.
5. Rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Kluczborku wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu
6. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej, o których

mowa w art.12¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

7. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w przypadku upoważnienia Burmistrza Wołczyna.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Ustala się wynagrodzenie miesięczne za pracę w Komisji, w tym udział w posiedzeniach w wysokości:

- Przewodniczący Komisji – 14% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego
- Sekretarz Komisji – 12% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego
- Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki – 12% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego
- Pozostali członkowie Komisji – 10% minimalnego wynagrodzenia miesięcznego.

2. Wynagrodzenie o którym mowa w pkt.1 pomniejsza się o 5% za nieobecność na posiedzeniu Komisji w danym miesiącu.

3. Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będzie wypłacane kwartalnie.

4. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi lista sporządzona w oparciu o listy obecności z posiedzeń Komisji podpisana przez Przewodniczącego Komisji natomiast w przypadku jego nieobecności przez Sekretarza Komisji.

VII. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1) Podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych- wskaźniki: liczba sprzedawców objętych działaniami, ilość szkoleń; ilość materiałów;

2) Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - wskaźniki: ilość kontroli;

3) opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych - wskaźniki: ilość wniosków;

4) występowanie przed Sądem w roli oskarżyciela posiłkowego, w przypadku zaistnienia takiej konieczności - wskaźniki: ilość spraw w sądzie

Ponadto zgodnie z art.12⁴ pkt. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Miejska w Wołczynie podjęła Uchwałę Nr XLVII/319/2018 z dnia 27 czerwca 2018 roku wprowadzającą zakaz sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach nocnych czyli od godziny 22.00 do godziny 6.00. Zakaz ten obowiązuje od dnia 23 lipca 2018 roku.

VIII. Sprawozdania

Raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii efektów realizacji przedkłada się Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następnego po roku, którego dotyczy raport.

Opracowanie planu:

Dorota Marynowska-Florczak – Pełnomocnik Burmistrza Wołczyna ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii